

**Montessoriskolan Castello
Nacka kommun**

**Siv Kevin
Åsa Liljekvist
Agneta Wessel**

**Sollentuna
Sollentuna
Sollentuna**

v 8-9 2015

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Kunskaper</i>	9
<i>Ansvar och inflytande för elever</i>	14
<i>Bedömning och betyg</i>	16
<i>Rektors ansvar</i>	18
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	21
REFERENSER	21

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Kunskaper
- Ansvar och inflytande för elever
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer skolans arbete och resultat inom målområden, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med elever, personal och skolledning
- Skolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Skolans/delenhetens namn:	Montessoriskolan Castello
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Fristående Huvudman är Pysslingen skolor AB
Årskurser	F-9
Har skolan någon profilering?	Montessori ¹
Typ av demografiskt upptagningsområde	Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholm, Tyresö, Värmdö

Statistik

Antal barn/elever:	194 elever
Antal lärare (heltidstjänster/årsarbetare)	14 heltid
Antal lärare med ped. högskoleexamen	19 st
Antal personal i fritidshem. Ange behörighet	4 ordinarie 0,5 visstid 3 fritidsledare 1 fritidspedagog 1 obehörig
Antal personal i förskoleklass. Ange behörighet	2,0 FSKL och Lärare F-3 ma,, mu, eng
Antal skolledare	0,5 rektor 0,5 fsk chef – fr o m 9/3 1,0 rektor

Organisation /Ledning

Ledningsgrupp, arbetslag eller liknande kring vilka elev/barngrupper personalen är organiserad.	Elevhälsan Fsk 2 arbetslag Fritids F-5 6-9
Hur är elevstödet organiserat, specialpedagoger/speciallärare, elevhälsa, bibliotek	Elevhälsa – spec ped, kurator, psykolog, skolsköterska, rektor Skolbibliotek under uppbyggnad
Hur är fritidshemsverksamheten organiserad?	Lilla och Stora Fritids Klubben
Hur är förskoleklassen organiserad?	F-1, två pedagoger

¹ Montessoripedagogiken skapades av Maria Montessori (1870-1952). ”Hjälp mig att hjälpa mig själv” är grundstenen i pedagogiken. Läraren fungerar som handledare och guidar eleven mot uppsatta mål.(Montessoriskolan Castellors hemsida)

OBSERVATIONENS METOD

Vi observerar Castellaskolan, skola och förskola, under vecka 8, 2015. Vi observerar skolan 4 dagar och förskolan 4 dagar.

Innan observationen läser vi på skolans hemsida de dokument och handlingar som är relevanta för oss. Övrig information i form av dokument får vi tillgång till under observationsveckan. Vi inleder observationen med ett möte med tf rektor och tf förskolechef.

Under observationen deltar vi på lektioner i alla klasser och ämnen, förutom träslöjd som sker på en närliggande skola, och hemkunskap som under vår observation inte hade någon lektion.

Vi intervjuar:

- Tf rektor och tf förskolechef (inledande och avslutande intervju)
- specialpedagog som representant för EHT (Elevhälsoteam)
- 1 pedagog, tillika Montessorilärare
- 4 pedagoger representerande skola, fritidshem och förskola
- 1 elevrepresentant för elevrådet

Vi samtalar med ett stort antal pedagoger som representerar alla verksamheter på skolan samt samtalar med många elever i korridorer och klassrum.

Vi deltar i:

- arbetsplatsmöte 6-9
- fritidshemsmöte för fritidshemmets pedagoger

Skolan och förskolans rapporter skrivs i separata delar.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Skolan har en stark gemensam värdegrund som syns i hela skolan. Både i fritidshemmet och i skolan märks en genomgående lugn och vänlig atmosfär. Eleverna är i huvudsak nöjda med sin skola och betonar att de tycker om sina lärare. Pedagogerna har en stark betoning på sociala relationer och detta bekräftas också av flera elever. Detta är en av skolans starkaste sidor.

Den Montessoriinriktning som skolan har, märks främst i det arbetssätt som är förhärskande. Eleverna arbetar i stor utsträckning självständigt med en pedagog som handledare. Fritidshemmet är delaktigt i skolans verksamhet och gör i sin verksamhet planeringar som kan möta skolans teman. Deras arbete är också en av skolans starka sidor.

Skolan är liten och i de yngre åldrarna är klasserna sammanslagna i åk F-1, 2-3 och 4-5. I de äldre åldrarna är klasserna sammanhållna i åk 6,7,8 och 9. Ämneslärarna är i många fall ensamma i sitt ämne och i en del ämnen har inte lärarna full behörighet i sitt ämne. Ett av skolans förbättringsområden är att säkra arbetet för en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning.

Det systematiska kvalitetsarbetet är ytterligare en av skolans starka sidor. Huvudmannen Pysslingen förskolor och skolor AB genomför kontinuerligt enkäter till föräldrar, pedagoger och elever. Dessa undersökningar följs upp enhetsvis och leder till förändringsarbete och utveckling av kvaliteten.

Ett annat förbättringsområde för skolan är att öka kompetensen hos skolans pedagoger inom områden som är kopplade till verksamhetens behov.

Det saknas i hög grad rutiner för övergångar mellan de olika skolformerna förskola och skola och detta är ett förbättringsområde. Att skolan är liten innebär att övergångarna blir smidiga, då skolans pedagoger har nära till varandra och i många fall undervisar alla elever. Övergången till gymnasieskolan bör förbättras med ökad tillgång till studie- och yrkesvägledare.

Starka sidor

Pedagogernas förhållningssätt som genomsyrar alla verksamheter (normer och värden s.7)

Det systematiska kvalitetsarbetet (rektors ansvar s.18)

Fritidshemmets struktur och delaktighet i skolans verksamhet (kunskaper s.9)

Förbättringsområden

Skolans systematiska arbete för att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning (betyg och bedömning s.16)

En kompetensutvecklingsplan kopplad till verksamhetens behov och pedagogernas önskemål (rektors ansvar s.18)

Rutiner i arbetet med övergångar mellan skolformer (rektors ansvar s.18)

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Skolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Vi läser i utvärderingen av planen att detta läsår inte har inletts med värdegrundsveckor som annars är brukligt. Planen har skickats ut till föräldrar och även diskuterats på personalkonferens. En pedagog berättar att terminerna i åk 6-9 delas in i perioder då varje period ska innehålla en värdegrundsövning. Innevarande period handlar övningen om kränkningar på nätet och vi ser vid lektionsbesök att elever arbetar med ett material om detta.

Ett trygghetsteam bestående av pedagoger från skola och fritidshem samt kurator, vilka träffas en gång per månad för att behandla elevärenden. Oftast får teamet ett ärende via skolans pedagoger och gör akuta uttryckningar enligt en i förväg bestämd åtgärdstrappa. När vi frågar elever om de känner till trygghetsteamet svarar några att de vet att det finns och några säger att de aldrig hört talas om det. I några klasser finns också kompisstödjare. Elever i åk 3 berättar att de kan gå till kompisstödjarna om någon är ledsen eller blivit retad eller kränkt. Eleverna har uppdraget som kompisstödjare i en månad, sedan byts de ut, och deras uppgift är att föra vidare information från andra elever till de vuxna på skolan.

Vi är med på en lektion när klassen har en värderingsövning som handlar om rättvisa där eleverna får redogöra för sina ställningstaganden och diskutera olika ståndpunkter. När vi samtalar med elever i åk 4 och 5 berättar de att de brukar ha "samling i ring" när de pratar om exempelvis hur man ska vara en bra kompis.

Förhållningssätt mellan elever och personal

Under vår observation ser vi många goda exempel på gott förhållningssätt mellan elever och pedagoger i såväl skola, förskoleklass som fritidshem. Eleverna vänder sig till sina mentorer för att få hjälp om en konflikt uppstår och de elever som vi frågar om vart de vänder sig om ett problem uppstår svarar samstämmigt att de går till sin mentor. Elever i åk 3 säger att en av de bästa sakerna med deras skola är att pedagogerna bryr sig om hur de mår, inte bara att de ska lära sig saker.

En pedagog i de högre årskurserna framhåller att en av skolans styrkor är att de vuxna lägger mycket fokus på sociala relationer, och som ett led i det strävar de efter att alla pedagoger ska undervisa alla klasser i åk 6-9. Även skolans specialpedagog menar att många av pedagogerna ser det sociala som en viktig del av sitt arbete. Ett aktuellt exempel på det är att man arrangerade ett disco på alla hjärtans dag, där alla barn och elever på både förskolan och skolan deltog.

Under en lektion hör vi pedagogen tillrättavisa en elev flera gånger med vänligt tonfall. Under en annan lektion har eleverna svårt att vara tysta och lyssna på informationen om den stundade friluftsdagen. När det blir väldigt pratigt i gruppen säger hen ifrån på ett respektfullt sätt. Några elever i den aktuella klassen säger att en styrka med Castello är att lärarna är bra; de menar att lärarna har tålamod och kan förklara vad eleverna ska lära sig.

Även mellan elever ser vi flera exempel på ett respektfullt förhållningssätt. De är ofta artiga och trevliga mot varandra och verkar på det stora hela trivas bra tillsammans. Elever i åk 3 framhåller att en av de bästa sakerna med deras skola är att eleverna är snälla mot varandra. Detta framkommer även i samtal med elever i åk 4 och 5. De menar att det inte förekommer mobbning på skolan, men att det händer att elever som är vänner bråkar. Specialpedagogen säger att det finns ett tryggt socialt klimat på skolan med förhållandevis lite mobbning, mycket på grund av att det är en liten skola och att många elever har gått där länge.

Arbetsklimat för elever

Arbets sättet på skolan är till stor del byggt på eget arbete, individuellt eller i grupp. Klasserna är inte så stora och i de praktiskt-estetiska ämnena delas de ofta upp i två, och i ett fall i tre grupper. Vi är med på lektioner där eleverna pratar mycket med varandra och där det är mycket rörelse i rummet när eleverna går fram och tillbaka för att hämta material. Flera klassrum ligger "i fil", så att eleverna måste passera igenom ett annat klassrum för att komma till sitt eget. Ett klassrum måste förskolans pedagoger passera igenom med sin matvagn inför lunchen. Ofta är ändå ljudnivån ganska låg. Flera elever säger att de är så vana vid att arbeta så här att de inte störs av varandra, men att det krävs självdisciplin för att klara det.

Ibland märker vi att det blir pratigt i klassrummet, vilket också eleverna beskriver i våra samtal med dem. Elever i åk 9 säger att det främst är under de lektioner som kallas "studietid" som studieron ibland brister. Då finns inte någon pedagog närvarande och det finns sällan några andra rum eleverna kan gå till för att arbeta om de tycker att ljudnivån i klassrummet är för hög. Elever i åk 4-5 säger att när de störs av prat i klassrummet kan de använda hörlurar eller ibland - när läraren tillåter det - ett grupprum intill klassrummet. Under de lektioner vi besöker ser vi också att pedagogerna på olika sätt uppmärksammar när elever inte verkar jobba koncentrerat, till exempel genom att prata med dem om hur arbetet går eller helt enkelt påpeka att det är dags att börja jobba.

Något som både pedagoger och elever lyfter fram som ett utvecklingsområde är skolans lokaler och hur de får konsekvenser för elevernas arbetsro. Det rum som används som musiksäl är inte ljudisolerat och ligger nära flera andra klassrum, vilket innebär att elever ibland störs av ljudet därifrån. Vidare finns ett pingisrum som angränsar till no-salen vilket eleverna upplever som störande då pingis spelet kan bli ganska högljutt. Ljudet når även till ett annat klassrum ("Kunskapstorget") och stör då arbetsron där om inte dörren hålls stängd, vilket både elever berättar, och vi själva noterar vid lektionsbesök i detta rum.

Bedömning i text

Pedagogerna har till stora delar en gemensam och väl förankrad syn på verksamhetens värdegrund. Planen mot diskriminering och kränkande behandling är väl kända i personalgruppen och man bedriver ett aktivt arbete med värdegrundsfrågor i klasserna.

Det finns i hög grad ett respektfullt förhållningssätt mellan skolans pedagoger och elever. Pedagogerna lägger mycket fokus på att de sociala relationerna ska fungera.

Det är oftast studiero i verksamheten, även om lokalernas utformning och det fria arbetssättet ibland gör att ljudvolymen ökar och att det pågår mycket rörelse i klassrummen.

Bedömning enligt skala²

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Kunskaper

Beskrivning

Hur enheten arbetar för att varje elev ska utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga utifrån detta målområde i läroplanen

Undervisningen utgår ifrån läroplanens kursplaner och är till stora delar individanpassad. En vanlig start på lektioner som vi observerar är att eleverna kommer in i klassrummet och sätter igång sitt arbete. Pedagogen går runt till varje elev och stämmer av med eleven. Elever berättar att de tillsammans med pedagogen bestämmer vad de ska arbeta med och hur långt de skall hinna i boken. Vi ser bara vid enstaka tillfällen att pedagogerna startar en lektion och presenterar innehållet och sedan avslutar med en sammanfattning eller reflektion. Vi hör inte att pedagogerna vid något tillfälle beskriver syftet med lektionen eller vilka förmågor eleverna ska få utveckla.

Eleverna i förskoleklass och åk 1 gör egna val utifrån de mål som de har satt upp tillsammans med pedagogerna. De arbetar självständigt och materialet är utformat så att de själva kan rätta sina uppgifter. Pedagogerna finns alltid i närheten för att ge stöttning och vi hör hur

1.0 ² Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

pedagogen ställer utmanande frågor till eleverna, så att eleverna får utveckla sina svar. Vi ser även hur eleverna hjälper varandra genom att de som kan läsa läser uppgiften och sedan löser de den tillsammans. Pedagogerna startar en ny uppgift genom att konkret visa vad uppgiften handlar om. Eleverna får själva prova och därefter arbetar eleverna vidare med uppgiften.

I åk 2-3 ser vi elever som i olika grupper arbetar med olika teman. Några elever har rymden som arbetsområde och letar fakta via Internet, böcker och arbetsblad. Andra elever sitter i grupper eller ensamma och gör olika uppgifter enligt ett visst schema och en planering som görs i början av varje vecka. Pedagogerna går runt i rummen och handleder eleverna och ser till att alla har något att göra. När passet lider mot sitt slut samlar pedagogerna alla elever på en matta som finns i mitten av rummet och gör en avslutning som denna dag handlar om sjukdomar och om hur man ska skydda sig från smitta. Därefter gör en pedagog en multiplikationslek som syftar till att bestämma ordningen för kön till maten.

I åk 4-5 är schemat också till största delen ägnat åt långa pass där det är meningen att eleverna själva ska arbeta i egen takt och med valfria ämnen. På tavlan i klassrummet finns dock dagens schema där det tre timmar långa förmiddagspasset som kallas Montessoripass är indelat i lektioner i olika ämnen. De dagar vi besöker klassen ser vi enbart exempel på lärarledd undervisning då alla jobbar med samma ämne. Eleverna får läsa upp sina skriftliga arbeten med tema sammansatta ord, och därefter får de en uppgift att fortsätta en berättelse som pedagogerna påbörjar. En annan lektion går åk 4 igenom läxan i engelska tillsammans med pedagogerna och åk 5 arbetar i sina matematikböcker.

På en lektion i teknik ser vi hur eleverna får material för att få lampor att lysa med olika slag av kopplingar. Eleverna prövar sig fram och pedagogerna går runt och ställer frågor, visar ibland och besvarar frågor. Eleverna får sedan rita sina kopplingscheman på tavlan och diskutera utfallen. Andra arbetsätt som vi ser exempel på är filmvisning, gemensam genomgång av läraren, gruppdiskussion, frågesport och eget arbete i liten grupp eller individuellt. Elever och pedagoger berättar att tiden för samling på morgonen ofta används till egen läsning eller högläsning.

En pedagog i ett praktiskt-estetiskt ämne som undervisar i samtliga årskurser beskriver att de som undervisar i åk 6-9 har god kännedom om varandras arbete (de har exempelvis gemensamma möten varje morgon), vilket ger dem möjligheter att arbeta ämnesövergripande. Däremot har hen inte lika goda möjligheter till samverkan med pedagogerna i de lägre årskurserna, då de bara träffas några gånger per termin i strukturerad form. På väggen i bildsalen finns dokumentation om ett temaarbete som inbegriper ämnena bild, musik och svenska. Vi ser dock inga sådana arbeten under våra lektionsbesök.

Både elever och pedagoger berättar om hur de elever som har kommit långt i ett ämne kan få arbeta vidare med svårare uppgifter eller med läromedel ämnade för en eller två årskurser över den som eleven går i. Det finns exempelvis elever i åk 9 som läser gymnasiekursen i engelska, och en elev som har gått direkt till gymnasiet efter åk 8. Om man ligger efter i ett ämne kan man, enligt elever vi pratar med, få extra lektioner eller få hjälp på rasten av läraren.

Fritidshemmet är uppdelat på två avdelningar: F- åk 1 ("lillfritids") och åk 2-6 ("storfritids"). Fritidshemmets verksamhet är i stor utsträckning strukturerad. Vid stängning går alla över till storfritids. Det finns ett nära samarbete mellan avdelningarna där barnen får vara på båda avdelningarna bara de säger till. De äldre barnen har tillgång till ett eget rum intill där bara de får vara. Ansvaret för att hålla lokalen i ordning och att sysselsätta sig ligger hos eleverna.

Eleverna startade även en stickklubb som gjorde att pedagogerna undersökte möjligheten att utveckla verksamheten och ta vara på elevernas intressen. Det resulterade i ett projekt kallat "Textilklubben" för elever i åk 3 där textilslöjdläraren en eftermiddag i veckan öppnar textilslöjdsalen och är där och hjälper till. När vi är där hör vi att eleverna samtalar med varandra och ger tips och idéer på vad man kan göra på textilslöjden. Under våra besök är det enbart flickor som deltar i stickklubben och textilklubben.

En pedagog säger att de på fritidshemmet tänker plocka upp en aktivitet som skolan har startat för att förstärka förståelsen hos barnen. Ibland, till exempel vid temaarbeten, får eleverna jobba med samma tema i skolan och på fritids. Pedagoger från fritids har också skapande verksamhet med eleverna i åk F-1 under skoltid.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Från åk 6 har alla elever en egen dator, i övriga årskurser finns det datorer och surfplattor att låna som räcker till ungefär $\frac{1}{3}$ eller hälften av eleverna. Några av klassrummen har projektor med duk eller tv-monitor. Under våra lektionsbesök observerar vi att elever främst använder datorer för att söka information på Internet, men även som skrivmaskin, lexikon och för pedagogiska spel. Vid ett tillfälle ser vi två elever i åk 6 presentera en frågesport som de har gjort i ämnet geografi, vilken genomförs interaktivt i klassen. (Alla svarar anonymt via sin egen dator och man kan direkt se hur många som har valt de olika svarsalternativen.) Elever i vi pratar med säger att pedagogerna har pratat med dem om ett källkritiskt förhållningssätt.

Under vår observation uppmärksammar vi också att eleverna i åk 9 i ämnena musik respektive engelska har fått göra "podradio" där de i grupp diskuterar ett visst ämne. I ett grupparbete om rymden i åk 2-3 får eleverna välja att göra sina redovisningar i form av film eller PowerPoint-presentation. Det vi under vår observation ser och hör att pedagogerna använder digitala verktyg till är att kommunicera med eleverna och förmedla information om exempelvis prov och bedömningsmatriser (via lärplattformen Unikum, som används av hela skolan) samt samla in frågor från elever om en bok de gemensamt har läst.

Hur verksamheten anpassas till elever i behov av särskilt stöd

Skolans elevhälsoteam (EHT) består av specialpedagog, skolsköterska, skolpsykolog, kurator och Tf rektor. De har möte varje vecka. Specialpedagogen berättar att teamet också har en "öppen tid" varje vecka då pedagoger från både skolan och fritidshemmet kan komma till teamet för att dryfta ett problem eller om de känner oro för någon elev. Pedagogen kan då få handledning och diskutera fortsatta åtgärder.

Ledningen beskriver hur det särskilda stödet består av bland annat täta möten med föräldrarna, anpassningar med små grupper och extrainsatta lektioner. Specialpedagogen beskriver hur hon efter sina observationer av en grupp föreslår lösningar för de aktuella eleverna som visuella scheman med dagsplanering, arbete med surfplatta, inläst material för elever med dyslexi, omplacering i klassrummet, samtal med skolkuratoren, byte av grupp inom klassen, byte av pedagog, arbete i en annan klass vissa lektioner. För de äldre eleverna handlar stödet framför allt om extra lektioner på deras studietid. Specialpedagogen försöker undvika att ta tid från deras ordinarie lektioner, därför kommer hon också hellre ut i klassen än att eleven ska komma till henne under lektionstid. Pedagoger i åk 6-9 berättar att de ofta får uppgiften att stödja elever med särskilda behov och att detta läggs in i deras tjänster.

Under våra lektionsbesök i de högre årskurserna ser vi inga tydliga tecken på anpassningar för elever i behov av särskilt stöd. En pedagog berättar att hen hjälper några elever med uppgifter i olika ämnen den tid som övriga elever har moderna språk. I de lägre årskurserna, där eleverna ofta kan arbeta med olika ämnen och uppgifter samtidigt, ser vi elever som har individuella bildscheman som ett stöd i sin dagsplanering. En annan pedagog berättar att de barn som har svårt att ta ansvar för sitt eget arbete får dagsplanering istället för veckoplanering, som övriga elever får. Vi ser vid ett tillfälle en elev som har svårt att sitta stilla under samlingen som erbjuds att istället sätta sig och rita.

Hur verksamheten anpassas efter elever med annat modersmål

Skolan har elever med annat modersmål men få som bedöms i svenska som andraspråk (sva). Dessa elever deltar i undervisningen i svenska och bedöms efter kursplanen i sva. Om de behöver extra stöd kan specialpedagogen eller en av pedagogerna på skolan ge det, säger skolans specialpedagog. De elever som önskar modersmålsundervisning får det. Ingen elev har studiestöd på modersmålet. Nyanlända elever får stöd av specialpedagog som berättar att endast en elev i nuläget har detta stöd.

Miljön som stöd för lärandet

I de klassrum som används av elever upp till åk 5 finns gott om varierande material i hyllor synligt och lättåtkomligt för eleverna. Det finns tydliga instruktioner hur man ska använda materialet. Även på väggarna finns en hel del material i form av till exempel faktablad och tidningsartiklar. I klassrummen för åk 6-9 finns inte särskilt mycket material, varken i hyllor eller på väggarna. Till största delen består materialet där av klassuppsättningar av läroböcker.

Skolan har en egen NO-sal, musiksalsal, bildsal och textilslöjdssal. Trä- och metallslöjdssal och pedagog hyrs av en närliggande skola. Idrottssal finns också i en annan skola och pedagoger och lärare går dit under inomhussäsongen. För närvarande har skolan inte tillgång till någon hemkunskapssal utan praktisk undervisning sker i skolans kök. Pedagogerna har önskemål om att flytta skolbiblioteket till en mer central plats i skolan, så att det kunde bli enklare och mer naturligt för eleverna att använda det.

Skolgården är liten och det finns endast en klätterställning, rutschkana, klätterrep och en sandlåda, förutom mindre ytor för friare lekar.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

I åk 8 har eleverna en veckas PRAO³. De letar själva efter praktikplats. Skolan tar emot VFU⁴-studenter från lärarutbildningen, men har just nu inga studenter.

F-klass och år 1 går regelbundet till biblioteket i Nacka forum. Skolan har ett regelbundet samarbete med Dieselverkstan i Sickla berättar tf rektor och vi läser på skolans hemsida att skolans elever ofta gör studiebesök på muséer och att de varit på flera teaterbesök under skolåret.

Under den vecka vi besöker skolan har de en friluftsdag. Aktiviteterna som erbjuds ligger alla i närområdet och skolans elever tar sig med allmänna färdmedel till respektive aktivitet.

Bedömning i text

Undervisningen är till stora delar strukturerad och utgår från läroplanen. Elevernas möjlighet att förstå syftet med aktiviteter i undervisningen och vilka förmågor de ska utveckla är begränsad då de oftast arbetar helt självständigt, utan gemensamma genomgångar och tid för reflektion.

Utifrån det vi ser i vår observation är eget arbete det vanligast förekommande arbetssättet. Eleverna får ibland pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt ämnesövergripande arbete för att få överblick och sammanhang. Utforskande och kreativa arbetssätt förekommer ibland. Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan eleverna i deras lärande är relativt vanligt förekommande.

Gemensamma lässtunder som stimulerar språkutvecklingen är relativt vanligt förekommande.

Eleverna ges i hög grad möjlighet att utvecklas så långt som möjligt, vilket underlättas av undervisningens individuella upplägg.

Fritidshemmets verksamhet är till stora delar strukturerad och utgår till viss del ifrån läroplanen. Eleverna upplever i hög grad att verksamheten erbjuder en meningsfull fritid. Ett bra exempel på kreativa arbetssätt är den textilkubb som finns. Verksamheten kompletterar i relativt stor utsträckning utbildningen i förskoleklassen och skolan.

Användande av digitala verktyg i lärandeprocessen förekommer till viss del i de lägre årskurserna och relativt ofta i de högre årskurserna, där varje elev har en egen dator. Eleverna får i relativt stor utsträckning utveckla sin förmåga till ett källkritiskt förhållningssätt.

³ PRAO Praktisk ArbetslivsOrientering

⁴ VFU VerksamhetsFörlagd Utbildning

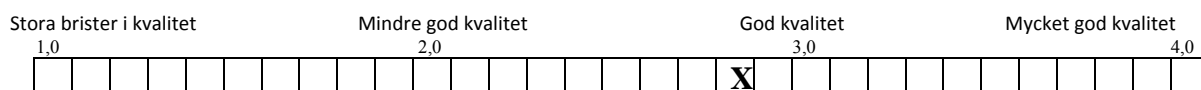
Det finns relativt väl fungerande strategier och metoder för arbetet med elever i behov av särskilt stöd och verksamheten anpassas till viss del för elever i behov av särskilt stöd.

Det finns fungerande strategier och metoder för arbetet med elever med annat modersmål.

Skolans utemiljö inbjuder inte till uteverksamhet då den inte är stimulerande och mångsidig i sin utformning. Inomhusmiljön för de lägre årskurserna är till stora delar stimulerande, utmanande och mångsidig. För de högre årskurserna uppfyller innemiljön delvis dessa krav men det är en brist att skolan saknar undervisningssal för hem- och konsumentkunskap.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning förekommer till vissa delar i det pedagogiska arbetet. Närområdets möjligheter tas till stora delar tillvara i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för elever

Beskrivning

Elevers ansvar för det egna lärandet

Eleverna på Castellaskolan lär sig tidigt att ta ansvar för det egna lärandet genom att planera veckans arbete och sedan självständigt genomföra planeringen. Flera elever som vi pratar med tycker att detta är en av fördelarna med skolan. En pedagog säger att policyn på skolan är att de inte skall ha några läxor utan att eleverna själva ska ta ansvar för att uppgifter blir gjorda och redovisade under skoltid. Elever vi pratar med säger att de är vana vid detta arbetssätt och att det för det mesta fungerar bra. Under ett av lektionsbesöken ser vi dock pedagogen gå igenom en läxa som eleverna har haft till den dagen.

Eleverna i åk 6-9 arbetar ämnesvis i sin egen takt med pedagogen som handledare. Några tillfällen per vecka har eleverna studietid inlagd på schemat då de har möjlighet att arbeta med valfritt ämne. En pedagog berättar att detta är en av delarna i Montessoripedagogiken, att låta eleverna arbeta färdigt med sina uppgifter och att inte avbryta i processen. Några elever vi talar med säger "Montessori är bra för dem som gillar att ta eget ansvar, och kan det. De som inte klarar det slutar".

Vid ett av våra besök i åk F-1 frågar pedagogen vid samlingen efter ett arbetspass hur eleverna tycker att det har gått för dem att arbeta under förmiddagen. Var och en får i tur och ordning visa med tummen om det har gått bra, dåligt eller mittemellan och berätta varför de tycker så. Pedagogen lyssnar och påpekar vad hen tycker att de har gjort som har varit bra. I

åk 2-3 berättar en pedagog att eleverna på fredagar ska avsluta veckans arbete. Kl 10.30 går de elever som är klara ut på rast, övriga stannar inne och jobbar klart. Elever i åk 4-5 berättar att de varje dag har en punkt på schemat som kallas "Agenda". Då skriver varje elev ned vad hen har gjort under dagen och på fredagen även hur arbetet har gått hela veckan och vad hen har för mål för veckan därpå.

Vi ser också att eleverna i matsalen tar ansvar för att torka av platsen vid matbordet sedan de ätit färdigt.

Hur elever ges inflytande över verksamheten

Elever vi samtalar med berättar att de ibland får välja hur de ska redovisa sina arbeten. I åk 2-3 ska de exempelvis få redovisa sitt grupparbete om rymden med muntlig presentation, film eller PowerPoint. Elever i åk 6 som vi pratar med tycker att de ibland ges inflytande över undervisningens innehåll inför ett nytt arbetsområde, men inte över hur de ska arbeta med detta innehåll. Under en lektion vi observerar får två elever genomföra en frågesport i klassen, som de har gjort själva. I åk 4-5 tycker några elever vi pratar med att en av Castelllos styrkor är att de har snälla lärare som oftast lyssnar på elevernas förslag. De berättar att utifrån en terminsplanering i varje ämne får eleverna själva välja i vilken ordning de ska göra olika uppgifter.

Eleverna på fritidshemmet får ett veckoschema för att de ska kunna se vilka aktiviteter som erbjuds under veckan. Eleverna som vi pratar med tycker att det är en bra verksamhet och att pedagogerna lyssnar på dem. När de kommer med förslag så diskuterar de tillsammans om det går att genomföra. Under en samling tog man enligt pedagogerna upp hur de skulle möblera fritidsavdelningen för att den ska vara inbjudande. Eleverna kom med förslag och pedagogerna gjorde i ordning avdelningen därefter.

Demokratiska arbetsformer

Varje klass har klassråd i någon form. Vissa klasser har schemalagt klassråden och andra har klassråd på morgonsamlingen inför ett elevrådsmöte. Elevrådet omfattar hela skolan från förskoleklass till åk 9. Varje klass har minst en representant i elevrådet och dessutom medverkar två pedagoger vid elevrådets möten en gång i månaden. Pedagogerna är ordförande och sekreterare vid elevrådets möten. En elevrådsrepresentant säger att elevrådet inte har så stark ställning men att de varit med och gett förslag om skolgårdens utformning. Andra elever berättar att de har klassråd och elevråd, men de kan inte komma på något som de har kunnat påverka genom dessa forum.

Några elever berättar att det finns en "önskelåda" i matsalen där de kan lägga förslag till elevrådet. Vi frågar om det finns ett matråd på skolan och får svaret att det finns, men att mötena sker sporadiskt.

Samverkan med föräldrar

Skolan har ett föräldraråd som är gemensamt för både förskola och skola. Vi läser på skolans hemsida om föräldrarådet att det är en länk mellan föräldrar och skolans ledning där de genom

Elever och pedagoger säger att de i början av ett nytt arbetsområde går igenom kunskapskraven som skall mätas. Under vår observation ser vi inte någon sådan genomgång. I åk 9 berättar elever att de oftast får se en bedömningsmatris för varje arbetsområde, ibland till och med för ett visst prov. Några elever i åk 6 och 8 säger att det finns ämnen där de inte får information om kunskapskraven, och att det vanligen går till så att pedagogerna läser upp kraven utan att förklara dem närmare.

Under en lektion vi besöker får eleverna i åk 9 titta på en bedömningsmall från de nationella proven i svenska för att tillsammans diskutera vad de olika begreppen i den innebär. Sedan får de i små grupper skriva tre korta texter på olika betygsnivåer (A, C, E) utifrån bedömningsmallen. När de är klara läser några grupper upp sina texter för resten av klassen. Pedagoger resonerar tillsammans med hela klassen om de olika betygsnivåerna och skillnaderna mellan dem, utifrån de texter som har lästs upp. Därefter får eleverna i uppgift att med hjälp av bedömningsmallen betygssätta en text som pedagogen delar ut. Efter lektionen berättar pedagogen att eleverna även brukar få öva på att bedöma sina egna och varandra texter.

Återkoppling på elevers lärande till elever och/eller föräldrar

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin. Inför samtalet som eleverna håller i förbereder de sig i skolan utifrån en mall som skolan har tagit fram.

Vi ser en mall som tagits fram till åk 6-9. Där läser vi att eleven ska resonera kring sina prestationer, vad som gör dem stolta och vad som gör dem förvånade i pedagogernas kommentarer. Sedan görs en ny överenskommelse utifrån den gamla, och nya mål sätts upp och vilka förmågor som behöver utvecklas för att nå målen. Slutligen ska eleven bedöma vilka insatser och aktiviteter som behövs för att utveckla förmågorna. När detta är klart skriver eleven ett logginlägg i Unikum som hen sedan kan läsa då och då efter samtalet.

Elever i åk 4-5 som vi pratar med tycker att de på utvecklingssamtalen får veta hur det går för dem i alla ämnen. Några elever i åk 6 och 8 säger att det finns ämnen där de inte får information om varför de får de betyg de får, och att de har bett pedagogerna om att få betygssamtal men att detta inte har skett. I åk 9 berättar några elever att de oftast får återkoppling på sin kunskapsutveckling då pedagogerna fyller i deras individuella matriser efter ett arbetsområde.

Vid en intervju berättar en pedagog att fritidshemmet erbjuder utvecklingssamtal. Samtalen hålls ibland tillsammans med skolan.

Skolans arbete för att säkra likvärdig och allsidig bedömning

Pedagoger vi talar med säger att de haft flera studiedagar om betyg och bedömning och att de sinsemellan diskuterar mycket. Eftersom skolan är liten är ämneslärare ofta ensamma i sitt ämne och har inte tillfälle att diskutera med andra ämneskollegor. "Det skulle vara bra att få

vara med i ett nätverk”, säger en pedagog. En annan pedagog berättar att Castello har haft ett visst samarbete avseende bedömning och betygssättning med en annan friskola.

Undervisande pedagog rättar sina egna elevers nationella prov och i särskilt svårbedömda fall diskuteras bedömningen med kollegor. Eftersom några pedagoger saknar full behörighet i sitt ämne får också i vissa fall rektor skriva under betygen.

Bedömning i text

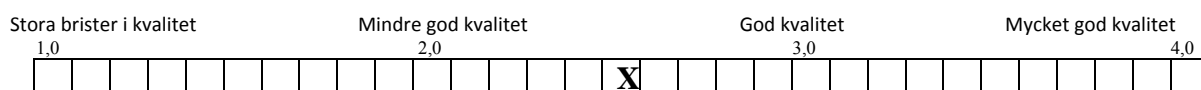
Lärarna ger till stora delar återkoppling till eleverna på deras kunskapsutveckling och föräldrar ges goda förutsättningar att få kännedom om sitt barns kunskapsutveckling. Det är bra att eleven själv leder sitt utvecklingssamtal och gör sin individuella handlingsplan för utveckling och att den sparas i Unikum.

Eleverna har goda förutsättningar för god kännedom om kunskapskraven med tillgång till webbplatsen Unikum. Vi saknar dock synliga exempel på kunskapskrav och förmågor i den dagliga verksamheten.

Eleverna i de högre årskurserna får öva på att bedöma sina egna och andras resultat.

Pedagogerna på skolan saknar tillfällen att diskutera och sambedöma nationella prov tillsammans med andra ämneslärare. Detta skapar till viss del brister i det systematiska arbetet för att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning.

Bedömning enligt skala

Rektors ansvar

Beskrivning

Hur rektor leder den pedagogiska verksamheten

Sedan höstterminens start 2014 har skolan inte haft någon ordinarie rektor. Två av Pysslingen Skolor AB:s kvalitetsutvecklare har sedan augusti 2014 varit tillförordnad rektor respektive tillförordnad förskolechef på vardera 50% tjänst. Skolans tf. rektor säger vid vårt inledande samtal att hon i sitt arbete inriktat sig på att lösa de mest akuta frågorna som uppkommit på skolan och inte hunnit med att leda den pedagogiska verksamheten. Denna beskrivning bekräftas av skolans pedagoger; rektorskapet har bestått i att förvalta verksamheten. Skolan har tre arbetslag, F-5, 6-9 och fritidshemmet, med varsin teamledare. Det finns ingen formell ledningsgrupp men teamledarna träffar regelbundet tf rektor tf förskolechef som förmedlar information och diskuterar olika frågor med gruppen.

En ny rektor och en biträdande rektor med ansvar för förskolan har nu anställts och börjar sitt arbete vecka 11.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Skolan har ett väl utarbetat system för kvalitetsarbete. Pysslingen Skolor AB använder ett eget system, styrkort. Detta mäter förmåga att jobba målstyrt, hjälper verksamheten att skapa struktur och systematik, dokumentera det systematiska kvalitetsarbetet och följa upp det, ger möjlighet till nätverkande och gör dokumentationen tillgänglig för personal, elever och föräldrar. Vi läser i Castellaskolans kvalitetsrapport att verksamheten kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen. Detta bekräftas av pedagoger vi talar med. De berättar att verksamheten utvärderas fyra gånger per läsår och att utvärderingarna resulterar i åtgärder som exempelvis schemaändringar, uppdelning i halvklass och byte av lokal för att vända en negativ utveckling i vissa grupper. Kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av personal, elever och föräldrar via enkäter och föräldraråd.

Skolan deltar också i Nacka kommuns kundundersökning. Utöver det genomför Pysslingen Skolor AB egna enkäter till vårdnadshavare, personal och elever en gång per år. Resultaten av dessa redovisas på enhetsnivå och leder fram till åtgärder på respektive enhet.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Det finns ingen särskild kompetensutvecklingsplan för skolan. Tf. rektor berättar att den kompetensutveckling som varit hittills har fokuserat på ett 1-16 års perspektiv för att skapa en enhetlig syn från förskola till skola. En av pedagogerna säger att de senaste åren har kompetensutvecklingen främst fokuserat på den nya skollagen och läroplanen. Några pedagoger har också önskat att få delta på SETT-mässan⁶ i april, vilket de har beviljats. Skolans pedagoger försöker också delta i den kompetensutveckling som erbjuds av Nacka kommun.

Pedagogerna har arbetslagsmöte en gång per vecka. En pedagog vi talar med beskriver att det är svårt att få dessa möten att bli effektiva och att pedagogerna vill minimera tiden som ägnas åt praktiska och akuta frågor såsom schemaläggning. Pedagogerna önskar att dessa möten kunde bli forum för ett kollegialt lärande och pedagogiska diskussioner.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Mellan förskolan och skolan finns inga fasta rutiner för överlämning berättar tf. förskolechef och pedagoger vi pratar med bekräftar detta. En plan för övergångar, både inom förskolan och mot skolan, diskuteras och kommer att börja utarbetas säger tf. förskolechef också.

Skolans system med blandade klasser och relativt få elever gör övergångarna smidiga säger tf. rektor. F-klass och åk 1 arbetar tillsammans liksom åk 2-3 och 4-5. Från och med åk 6 är klasserna sammanhållna och alla lärare arbetar i alla klasser och känner eleverna väl.

⁶ SETT Scandinavian Educational Technology Transformation. Skandinavisk mäs sa och konferens inom det innovativa lärandet www.settdagarna.se

När det är dags för gymnasieval hyr skolan vid två tillfällen under hösten in en studie- och yrkesvägledare (SYV) som informerar elever och föräldrar om de olika gymnasievalen. Vid behov, där EHT bedömer elevens behov, hyrs också SYV in för enskilda samtal med elever. Det är få elever som får enskild vägledning.

Bedömning i text

Organisationen som varit under detta läsår, har för rektors del inneburit att tf. rektor enbart i viss utsträckning arbetat för att utveckla verksamheten. Kunskapen om verksamhetens pedagogiska kvalitet finns i viss mån.

Tf rektor och Tf förskolechef arbetar i hög grad för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utvärdera verksamheten. Personal, föräldrar och elever medverkar i det systematiska kvalitetsarbetet.

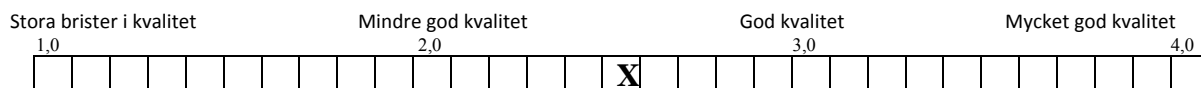
Kvalitetsarbetet dokumenteras och håller en hög kvalitet.

Pedagogerna erbjuds i viss utsträckning kompetensutveckling men verksamheten saknar en plan där kompetensutvecklingen är kopplad till verksamhetens behov.

Samverkan inom verksamheten förekommer inom skolan, men saknas mellan skolan och förskolan. Det finns stora brister i arbetet med övergångar mellan skolformer, särskilt mellan skola och förskola.

Systemet med inhyrd SYV, som inför gymnasievalet informerar föräldrar och elever gör att elever som önskar enskild vägledning lämnas utan stöd om inte EHT bedömer att de ska få det.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Tidigare observation genomfördes 2007 och kan inte jämföras.

REFERENSER

Castelloskolans hemsida www.pysslingen.se/montessoriskolancastello/

Information om elevhälsan i Pysslingen Skolor

Kvalitetsrapport för Montessoriskolan Castello

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Läs-,skriva-räkna-garanti

Personalförteckning Castellaskolan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Schema för läsåret 14/15

Styrkort

Våga Visa bedömningsmatris för grundskolan

Våga Visa metodbok

Välkommen till Montessoriskolan Castello

